

Håndbok i student- demokrati

Innhold

Velkommen som medlemslag i ONF!	4	ONFs organisasjonsstruktur og styresett..	29
Hva er studentdemokrati?	5	ONFs landsmøte.....	29
Studentorganets arbeid og rollen som		Organisasjonsstruktur	30
tillitsvalgt	7	Medlemskap i ONF.....	31
Grunnleggende oppgaver for		Rettigheter og plikter	34
tillitsvalgte	8	Klagesaker og klagenemnd	34
Samarbeid med fagskolens ledelse	8	Skikkethetsvurdering	35
Samarbeid med ONF	9	Politiattest.....	35
Rollen som tillitsvalgt	10	Studentombud.....	35
Honorar og lønn	10	Informasjon om studietilbud	35
Studentdemokrati i studiehverdagen ..	10	Deltakelse i studentdemokrati.....	36
Valg av tillitsvalgte	11	Studentevalueringer	36
Hemmelig skriftlig personvalg	11	Læringsmiljøet	36
Valg av studentorganets leder		Oppfølging og tilbakemelding i løpet	
og andre verv	12	av studiet	37
Små fagskoler	12	Individuell tilrettelegging av	
Studentorgan for nett- og deltid-		studiehverdag	37
studenter.....	12	Nedlegging av studier	37
Ulike modeller for studentorganet	12	Vitnemål.....	37
Studentene bygger studentdemokratiet ..	16	Eksamen og vurdering.....	38
Gode møter, kort om møtestruktur ..	16	Nettstudent.....	38
Arbeidsfordeling i studentorganet	20	Utestenging og bortvisning	38
Verv i studentorgan eller		Studentrepresentasjon	40
studentstyret.....	20	Studentrepresentant i Fagskolestyret..	40
Et uavhengig studentdemokrati	21	Studentenes representanter	
Frivillighetsregisteret	21	i nasjonale faglige råd og utvalg.....	40
Huskeliste for et stiftelsesmøte	21	Studentrepresentant i Nasjonalt	
Årsmøte eller semester møte	22	Fagskoleråd	41
Vedtekter	24	Studentrepresentant i NOKUT	41
Forslag til innkalling og saksliste	24	Studentrepresentanter i klagenemnd	
Det vanligste vedtektsoppsettet	25	på fagskolen og nasjonalt	41
Økonomistyring	26	Ordliste.....	42
Huskeliste for et ryddig regnskap.....	27	Rettighetslista.....	43
		Studentdemokrati sjekkliste	44

Velkommen som medlemslag i ONF!

ONF er den eneste nasjonale organisasjonen som jobber for dine interesser som fagskolestudent. For oss er det viktig at fagskolestudentene får samme anerkjennelse for sin utdanning som andre studenter i Norge. Vi mener at alle studenter skal ha de samme rettighetene og mulighetene.

ONF jobber for dette gjennom politisk påvirkning og informasjonsarbeid ovenfor samfunnet og beslutningstakere. Vi mener du som student, enten du er 19 eller 45, vet hva som gir kvalitet på ditt studie, og du er en viktig ressurs for å utvikle fagskoleutdanningen. Derfor jobber vi for å styrke studentenes stemme gjennom å bygge studentdemokratiet i fagskolen. Et aktivt og godt organisert studentdemokrati ivaretar studentenes interesser på fagskolen.

Det kan likevel være en utfordring å få til et velfungerende studentdemokrati. Særlig som fersk student og tillitsvalgt. Å vite hvilken rolle du har ovenfor medstudenter kan

være uklart. Kanskje kjenner du ikke rettighetene dine, eller ansvaret du har som tillitsvalgt. Hvordan skal du da informere medstudenter om deres rettigheter, eller fremme en sak ovenfor fagskolestyret? Vi får ofte spørsmål som dette, og ønsket å lage en håndbok til deg som tillitsvalgt og engasjert student.

Vi har forsøkt å holde den relevant uansett om du går på en fagskole med 30 eller 1000 studenter. Om vi lykkes får dere gi oss tilbakemelding på. Noe vil kanskje ikke passe helt til ditt studentorgan, og vi oppfordrer deg til å tilpasse innholdet etter deres behov.

Vi håper og tror håndboka gir deg som tillitsvalgt et verktøy til å bygge studentdemokratiet på din fagskole, og oppmuntrer flere til å engasjere seg i ONF.

God lesning!

Med vennlig hilsen
Hovedstyret i ONF

Hva er studentdemokrati?

Studentdemokratiet representerer studentenes stemme og jobber for å ivareta studentens interesser på fagskolen din.

Som tillitsvalgt er du en del av studentdemokratiet på din fagskole. Studentdemokratiet består av de tillitsvalgte fra hver klasse på fagskolen som til sammen representerer alle studentene på fagskolen. Blant de tillitsvalgte velger man et studentorgan som har ansvar for å følge opp studentdemokratiet på din fagskole. Studentorganet velges av og blant de tillitsvalgte. Det finnes forskjellige sammensetninger og størrelse på studentorganene, og man bruker forskjellige navn, som for eksempel studentorgan, studentråd, studentutvalg, studentforening, eller hovedstyret. I *Fagskoleloven* brukes studentorgan, så for ordens skyld bruker vi det i denne veiledningen.

Studentorganet på din fagskole er det øverste organet for ditt lokale studentdemokrati. Som medlemslag

i ONF er dere også en del av det nasjonale studentdemokratiet for fagskolestudentene. Hvert år samles alle medlemslagene i ONF til landsmøtet som er det øverste organet i studentdemokratiet. Les mer om ONFs Landsmøte på side 29.

Som tillitsvalgt er det viktig du lytter til medstudenter for å vite hvilke saker som er viktige for dem. I studentorganet har vi studenter mulighet til å påvirke i alle sakene som angår oss og være et talerør på vegne av studentene. Studentorganet tar gjerne beslutninger på vegne av sine medstudenter og fremmer studentenes interesser ovenfor ledelsen og fagskolestyret. Studentorganet skal høres i alle saker som angår studentene og skal være representert i alle kollegiale organer som har beslutningsmyndighet ved en fagskole.

Studentorganets arbeid og rollen som tillitsvalgt

Studentorganet og de tillitsvalgte skal arbeide for å fremme studentenes interesser.

Det er vanlig å jobbe for saker som dreier seg om studentmiljø, velferd, sosiale aktiviteter, læringsmiljø, studiekvalitet og studentpolitiske saker.

Det kan også være endringer på fagskolen som vil påvirke deres studiehverdag, eller studiehverdagen til de som kommer etter dere. For eksempel at fagskolen deres skal slå seg sammen med en annen institusjon, at det planlegges endringer i studieplanen eller nye lokaler. Som studentorgan er det naturlig at dere tar stilling til saken, fremmer deres synspunkt for fagskolestyret og involveres i å finne den beste løsningen for studentene.

En sak som opptar flere studentorgan er samarbeid med student-samskipnaden og tilgang på velferds-

tjenester. For fagskoler som har en avtale kan det handle om å få til representasjon i samskipnadsstyret, eller i velferdstinget, slik at velferds-midlene fordeles på en god måte for alle studentene. For flertallet av fagskoler som ikke har en avtale, kan et utgangspunkt være å undersøke muligheten for tilknytning til en samskipnad. Dere kan alltid kontakte ONF om dere har spørsmål. Vi hjelper dere gjerne med å finne en løsning.

Mange studentorgan arrangerer alene eller i samarbeid med ledelsen sosiale og faglige aktiviteter som bidrar til et positivt og engasjerende studiemiljø. Hva som kan være aktuelt å gjøre på din fagskole vil variere etter hvordan studiene er lagt opp og livssituasjonen til studentene. På et deltids- eller nettstudie med flere voksne etablerte studenter, er det ofte ikke like aktuelt

å samle studentene til en filmkveld. Da kan det være aktuelt å få til et besøk hos en mulig framtidig arbeidsgiver eller arrangere en semesteravslutning. Noen studentorgan har en egen en konto med midler som for eksempel kan brukes til å gjennomføre sosiale og faglige aktiviteter. Det finnes også andre steder man kan søke om midler, for eksempel hos samskipnadene.

Samarbeid med fagskolens ledelse

I tillegg til å jobbe for studentenes

interesser, er oppgaven til studentorganet å samarbeide med ledelsen på fagskolen. Hensikten er å styrke kvaliteten på studiet, bedre studentvelferden og skape et godt studiemiljø på fagskolen. Dette gjelder særlig når det gjelder saker som angår studentenes fysiske og psykiske arbeids- og læringsmiljø. Dette er viktig for å gi studentene en god studietid med høyest mulig læringsutbytte. Et eksempel på samarbeid kan være at ledelsen deler og drøfter resultatene fra studentevalueringene med studentorganet for å finne tiltak som kan bidra til å bedre resultatene ved neste studentundersøkelse.

Grunnleggende oppgaver for tillitsvalgte

Delta på de møtene du innkalles til, og gi beskjed om du ikke kan komme.

Stille forberedt til møtene og delta i diskusjoner.

Innhente saker fra din klasse og fremme dem for studentorganet.

Bidra til at studentorganet når sine mål.

Sette seg inn i vedtektene for studentorganet

Kjenne til regelverket på fagskolen

Være løsningsorientert og objektiv i konflikter.

Være tilgjengelig og lytte til dine medstudenter.

Det er lurt å velge en i studentorganet som tar ansvar for kontakten med skolens administrasjon og ledelse. Det kan være fornuftig at det er lederen og/eller den som sitter i fagskolestyret som tar på seg denne oppgaven. Skolen må på sin side gi beskjed om hvem i ledelsen som er ansvarlig for samarbeidet med studentorganet.

Det er viktig at studentorganet har en uavhengig stemme som taler studentenes sak. Studentdemokratiet er til for studentene. Det er med andre ord dere som bestemmer hvilke saker dere vil ta opp på møtene i studentorganet, og møtene kan gjennomføres uten at skolens ledelse er til stede. Ved behov kan dere invitere representanter fra skolens ledelse og administrasjon som observatører til møtene. For å holde skolens ledelse og administrasjon orientert kan dere sende referat og avtale regelmessige møter for å ivareta samarbeidet. Om det er hele studentorganet, leder og nestleder, eller studentrådsstyret som deltar er opp til dere.

Samarbeid med ONF

Vi samarbeider med dere i medlemslagene for å bygge studentdemokratiet på fagskolen. For å gjøre det må vi kunne kontakte studentorganet og vite hvem de tillitsvalgte er. Vi oppfordrer dere derfor til å

velge en i studentorganet som er ansvarlig for samarbeidet med ONF sentralt. Det kan være leder, eller det kan være en annen engasjert tillitsvalgt. På skolens nettside bør det stå hvem som er tillitsvalgte og studentrepresentant i fagskolestyret og hvordan man kommer i kontakt med vedkommende.

Vi anbefaler at studentorganet ved deres fagskole har tilgang til en egen e-postadresse. Denne må også være synlig på skolens nettsider og andre steder der medstudenter, samt andre som vil kontakte dere, lett finner den. Å bruke e-posten til studentorganet aktivt kan bidra til å bygge tillit blant medstudentene og senke terskelen for å kontakte dere. Vi i ONF samler også inn disse og publiserer dem på vår nettside, for å synliggjøre studentorganene hos de ulike medlemslagene.

Alle studentorgan som er medlemslag hos oss kan be om veiledning fra ONF. Vi kommer også mer enn gjerne på besøk. Vi kan gi råd om hvordan dere bygger og styrker studentdemokratiet, hvordan dere deltar på ONF sitt landsmøte og hvordan dere kan påvirke organisasjonen. Det samme gjelder enkeltmedlemmer på fagskoler som ikke har vedtatt kollektivt medlemskap.

Rollen som tillitsvalgt

Rollen som tillitsvalgt kan være krevende, men er også lærerik og spennende. Du bidrar til en bedre og tryggere studiehverdag for dine medstudenter og får innsikt i hvordan fagskolen drives. Som tillitsvalgt lærer du å samhandle selv i saker der det eksisterer ulike meninger og interesser, du får god trening i å snakke i forsamlinger og erfaring med problemløsning. Alle erfaringene dine som tillitsvalgt er verdifulle i arbeidslivet, og viser at du er en ansvarsfull person.

Som tillitsvalgt representerer du dine medstudenter og må være villig til å tale andres sak. Det betyr at du ikke nødvendigvis alltid er enig i saken du tar opp. Av og til er det vanskelig å sette til side sine personlige hjertesaker, andre ganger kan det være en lettelse å vite at du ikke står alene, og at du er en del av et studentfelleskap som kjemper for sakene sammen.

En tillitsvalgt fungerer gjerne som en megler og mellomledd mellom studentene og ledelsen, og søker løsninger på konflikter. Det er ikke alle konfliktsaker som trengs å tas opp i plenum på studentorganets møter. Mange saker kan raskt løses på et lavere nivå. Åpen dialog mellom studenter og lærere, administrasjonen eller andre ansatte hvor det presenteres en løsning parallelt som utfordringene

formidles, er gjerne nøkkelen til å løse konflikten. Fortsatt kan det for mange være utfordrende å gi beskjed om noe er vanskelig. Det er her den tillitsvalgte spiller en viktig rolle – nemlig å være den som kan ta for seg de vanskelige sakene om nødvendig.

Honorar og lønn

Det varierer hvor mye tid du bruker som tillitsvalgt. Er du leder av studentorganet på en stor skole bruker du gjerne ganske mye av fritiden din til arbeid med studentdemokratiet. Dette er timer du gjerne kunne brukt til annen jobb. Da er det ikke urimelig at vervet ditt skal være lønnet av skolen. Hvor høy lønnen bør være, eller om arbeidet skal lønnes i det hele tatt, er en diskusjon du kan ta med ledelsen dersom du ser at arbeidsmengden din ligner omfanget av en vanlig deltidsjobb.

Som studentrepresentant i fagskolestyret er det vanlig å motta et fast møtehonorar per styremøte du deltar på.

Studentdemokrati i studiehverdagen

Som tillitsvalgt representerer du dine medstudenters interesser. Derfor er det viktig å vite hva som betyr noe for dem. En måte å gjøre det på, er å

sette av tid til å høre deres meninger. Dette kan du gjøre ved å ta en runde i klassen og høre om det er noe de vil skal tas opp i studentorganet. Hvis dere ikke har ledig tid til å gjøre dette utenfor undervisningstiden, spør dere om dere kan ta litt av undervisningstiden. Noen ganger er 15 minutter nok, andre ganger trenger dere kanskje en time.

Når du har studentenes oppmerksomhet forteller du hva som er på sakslista og spør om de har flere saker, eller kommentarer til det som allerede er på sakslista. Møter du en «stum vegg» kan du komme med ideer til saker. Det kan være ting som snakkes om i gangene eller i lunsjen som bør tas opp, men som ikke sies høyt. Bruk også tid til å fortelle studentene om arbeidet til studentorganet. Det kan være status på tidligere saker, eventuelle kommende arrangementer, viktige saker fra forrige styremøte, etc.

Valg av tillitsvalgte

ONF mener valg av tillitsvalgte bør gjennomføres innen 3 uker etter semesterstart. Dette kan være en utfordring fordi nye studenter ikke kjenner hverandre og man risikerer å velge tillitsvalgte uten å vite om de vil gjøre en god jobb. Derfor bør det settes av tid en av de første studiedagene til å informere om studentorganet og hva det innebærer å være

tillitsvalgt. Tidligere tillitsvalgte eller administrasjonen kan påta seg ansvaret for å informere.

Valg kan gjennomføres på flere måter, alt ettersom hvor mange studenter det er på fagskolen din. Et minstekrav må likevel være at det foregår demokratisk; det vil si at valget er fritt, direkte og hemmelig. Alle studenter har lik rett til å stille til valg; alle har lik rett til å stemme på kandidater; ingen påvirker utfallet av valget. Den beste måten å sikre at valget er demokratisk er å gjennomføre hemmelig skriftlig valg. Dette er spesielt viktig dersom det er flere kandidater som stiller til samme verv.

Hemmelig skriftlig personvalg

En metode for valg som ONF anbefaler er hemmelig skriftlig personvalg. Da kalles det inn til et møte med studentene der valg av tillitsvalgt er på dagsorden. Møtet velger ordstyrer, referent og tellekorps. Det holder med en person i tellekorpset. Hver kandidat får lik taletid til å fremme seg som kandidat. Studentene får utdelt lapper og skriver ned navnet på den kandidaten de gir sin stemme til, eller de stemmer blankt. Lappene samles inn og hver stemme telles og noteres av tellekorpset. Når alle stemmene er talt, gir tellekorpset notatet til ordstyrer som

annonserer den som vant valget. Selv om dere bare har en kandidat, anbefaler vi å gjennomføre valget skriftlig. Dette for å skape en god vane og fordi det kan gjøre det mindre skummelt å stille til valg. Kandidatene trenger da ikke se hvem av medstudentene som stemmer for eller mot dem.

Valg av studentorganets leder og andre verv

Når tillitsvalgte fra alle klasser er valgt samles studentorganet. Deretter kan studentorganet velge leder og tillitsvalgte til andre verv i studentorganet. På noen fagskoler velges personen som inntar ledervervet av alle studentene. ONF anbefaler også at nestledervervet og vervet som økonomiansvarlig velges. Disse valgene gjennomføres på samme måte som personvalg. Det er lurt om lederen for studentorganet også er studentenes representant i fagskolestyret.

Små fagskoler

Ved små fagskoler med ett studie-tilbud kan det være én tillitsvalgt med vara som velges. Her er studentorganet hele studentmassen, og den tillitsvalgte er lederen som fremmer studentenes interesser og samarbeider med administrasjonen. Er det mye arbeid kan dere opprette et

studentstyre eller arbeidsutvalg som deler på oppgavene. Se kapittel to om hvordan studentene kan bygge studentdemokrati.

Studentorgan for nett- og deltids-studenter

For studenter som går nettstudier og deltidsstudier er det vanskeligere å engasjere seg i studentdemokratiet og for studentorganet å møtes. Det er likevel viktig å finne en løsning som gjør at alle studentene har muligheten til å involvere seg. Læringsplattformen eller andre digitale løsninger kan benyttes for å gjennomføre møter, dele informasjon, melde inn og diskutere saker.

Ulike modeller for studentorganet

Som skrevet tidligere er det flere faktorer som avgjør hvordan studentorganet ser ut på din skole. Det viktigste for et velfungerende studentdemokrati, er at organet er bygget på en slik måte at alle studenter er representert. På små skoler betyr dette kanskje at to studenter utgjør en studentleder og –nestleder, og på mellomstore skoler kan det bety to representanter fra hver klasse, og på store skoler er det gjerne viktig at det finner representanter fra alle studieretningene eller

at det finnes en representant for nettstudentene. På store skoler kan det også være nødvendig å opprette et eget studentstyre, dette kan du lese mer om på side 18.

På små skoler er gjerne kontakten med skolens ledelse tettere, kanskje kan studentorganet gå direkte til rektor og be om penger til et sosialt arrangement. På større skoler er gjerne avstanden større, og kanskje har studentorganet egen økonomi eller må søke om penger. Kanskje har dere arrangementskomiteer uavhengig av studentorganet.

Fordi modellene varierer så mye, er det vanskelig å komme med én fasit til

hva som er et godt studentdemokrati. Rådene i denne guiden er veiledende, og vi har prøvd å lage dem så generelle at de dekker ulike behov. Er dere kun fem studenter høres det for eksempel kanskje upraktisk ut å gjennomføre valg på den måten vi beskriver. Hovedpoenget er at valget skal være demokratisk og hemmelig, ikke at det skal være vanskelig for dere å gjennomføre.

Så lenge grunnprinsippene om at studentorganet skal representere studentene er ivaretatt, er det ingen modeller som er feil. Ønsker dere tips og triks tilpasset akkurat deres modell, er det bare å ta kontakt med oss i ONF.

Forslag til aktiviteter

Få i gang en fadderordning for nye studenter og arranger aktiviteter rundt studiestart.

Arranger ulike fester, konserter, filmvisning, turer eller andre sosiale tiltak.

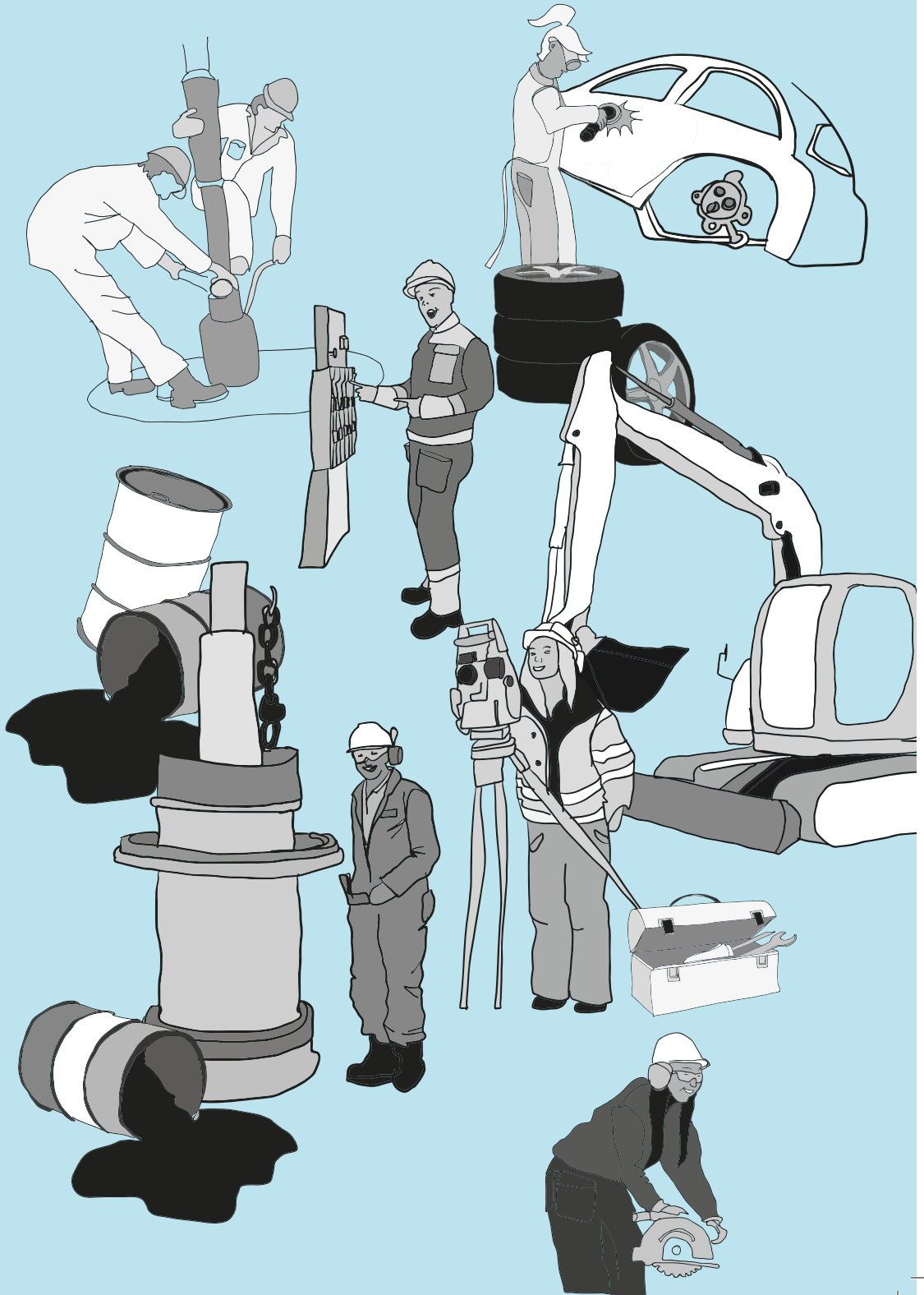
Arranger fagdager eller karrieredager hvor relevante bedrifter kommer på besøk.

Inviter relevante bedrifter til å holde foredrag for dere, eller dra på besøk til dem

Lag en prisutdeling for beste studentprosjekt eller arbeid.

Studentene bygger studentdemokratiet

2

Et aktivt og godt organisert studentdemokrati bidrar til økt studiekvalitet i fagskolen. Det er studentene selv som tar ansvar og bygger et velfungerende studentdemokrati.

I dette kapitlet finner du tips til rutiner og struktur som kan bidra til å utvikle studentdemokratiet og studentorganet på din fagskole.

at møtet er ryddig og effektivt, og sosialt. Uansett om dere er tre eller 15 på et møte vil noen ting være likt. Dere trenger en form for innkalling og saksliste, en møteleder, og et referat.

Gode møter, kort om møtестruktur

Tillitsvalgte får mer lyst til å delta på møter hvis det er en hyggelig opplevelse. For de fleste innebærer det

Mål for studentdemokrati i startgropa

- 1 Arrangerer våre egne møter.
- 2 Skriver referat fra våre møter og informerer medstudenter om vårt arbeid.
- 3 Studentene vet hvem som sitter i studentorganet og fagskolestyret.
- 4 Studentene vet hvordan de kontakter oss.

Ordstyrer

Leder kan velges som fast ordstyrer og leder av møtet. Som ordstyrer, styrer du ordet og streber etter å være rettfærdig. Dette betyr å sørge for at alle som vil får sagt noe og samtidig oppmuntre andre til å delta i diskusjonen. En viktig oppgave som ordstyrer er å gi beskjed om ufin oppførsel og hersketeknikker. Dersom mange vil ha ordet, lager ordstyrer en talerliste og ber deltakerne tegne seg til lista ved å rekke opp hånda.

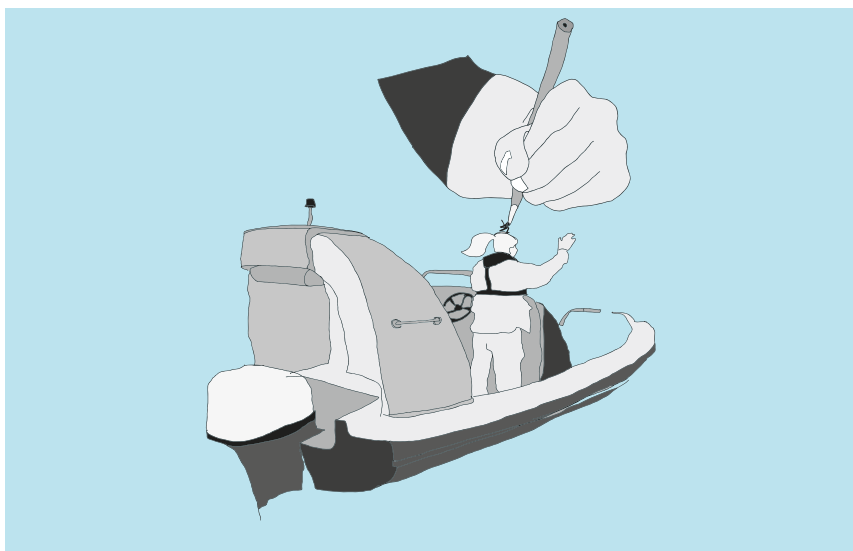
Innkalling og saksliste

I studentorganet er det lederen som innkaller til møtene og lager en saksliste. Alle studenter og tillitsvalgte kan foreslå saker til sakslista. Det er greit å sette en frist for å sende inn saker,

dersom det dukker opp saker etter fristen. Det kan også tas opp under siste punkt på sakslista, som heter «eventuelt».

Referat

Hvis dere ikke har en sekretær velger dere en som får ansvar med å skrive referat. Referenten får oppgaven å publisere referatet så det er tilgjengelig for alle studentene. Et referat kan være langt eller kort, poenget er at det går klart fram hva dere bestemte på møtet og eventuelle frister for oppgaver som planlegges. Det må også stå hvem som ble innkalt, hvem som deltok, og hvilke saker som ble diskutert. En kort og konsis oppsummering er ofte nøkkelen til et godt referat.

Tips til møter

- 1 Lag en enkel møteplan for semesteret på første møte.
- 2 Innkall alle tillitsvalgte til møter.
- 3 Ha noen faste saker på hvert møte som f.eks. økonomi, velferd og sosiale tiltak, så dere får kontinuitet og har et utgangspunkt for hva møtet vil handle om.
- 4 Ha et eventuelpunkt på sakslista. Da kan etternølere melde saker på selve møtet, eller kanskje noe uventet har dukket opp.
- 5 Ha tid til litt småprat og tilby noe godt å spise og drikke på møtene.

Arbeidsfordeling i studentorganet

Noen studentorgan har mange tillitsvalgte med ulikt motivasjonsnivå. Dere er studenter som tar på dere ekstra ansvar frivillig og har derfor ulik mengde tid og ressurser dere kan sette av til arbeidet. En utfordring blir å få alle til å delta i studentdemokratiet. Eller kanskje dere er få tillitsvalgte, men ønsker mer struktur på arbeidet i studentorganet. En løsning er da at de tillitsvalgte velger seg et «studentstyre» eller «arbeidsutvalg». Dette er naturlig å gjøre på første møte etter at tillitsvalgte og vara er valgt. Utvalget eller styret vil være en mindre gruppe studenter, minimum tre personer, som får hovedansvaret for driften av studentorganet og samarbeid med ledelsen. Vi kaller det «studentstyre» videre i denne håndboka for enkelthetsskyld. Dere vurderer selv hva slags verv dere har behov for i studentstyret for å få det til å fungere.

Dere kan også fordele oppgaver på samme måte i studentorganet, uten å lage et eget styre. Hvis fagskolen din har under 50 studenter, vil dere kanskje bare har et par tillitsvalgte totalt. Disse vil da dele på alle oppgavene dere ønsker å løse. Det er en utfordring å være få tillitsvalgte, samtidig som det er lettere å nå ut til 50 studenter enn 500. Det er også mulig å involvere flere studenter i arbeidet,

selv om de ikke er tillitsvalgte. Jo flere engasjerte, desto morsommere er det å jobbe med studentdemokrati.

Verv i studentorgan eller studentstyret

Leder

- Hovedansvarlig for studentorganets arbeid og drift.
- Studentrepresentant til Fagskolestyret
- Innkaller møter og sørger for at arbeid er i rute
- Skaper entusiasme og gir tilbakemelding

Nestleder

- Trer inn når leder er fraværende
- En allsidig ressurs som kan påta seg ulike arbeidsoppgaver

Økonomiansvarlig (for de med egen økonomi)

- Ansvarlig for økonomien og for at budsjettet overholdes
- Ansvarlig for å føre regnskap
- Lager forslag til budsjett sammen med studentstyret
- Presenterer statusen for økonomien på hvert møte
- Tar vare på alle kvitteringer og arkiverer dem.

Sekretær

- Skriver referat fra møtene
- Ansvarlig for å sjekke studentorganets e-post

Velferdsansvarlig

- Ansvarlig for sosiale tiltak og arrangementer

PR-ansvarlig

- Promoterer studentorganets arrangementer
- Ansvar for oppdatering av sosiale medier og nettside

Et uavhengig studentdemokrati

For å få studentdemokratiet på fagskolen din til å leve videre og være et uavhengig organ for studenter, bør dere arrangere et stiftelsesmøte. På dette møtet stifter dere studentorganet som en organisasjon og vedtar vedtektene. Det er flere gode grunner til å gjøre dette. Dere bestemmer at det skal være et studentdemokrati på fagskolen deres i år, og helt til det oppløses. Dere bestemmer hva studentdemokratiet skal jobbe for. Dere kan opprette bankkonto og søke til ulike støtteordninger om midler.

Mange fagskoler har allerede hatt et levende studentdemokrati i flere år uten å stifte organisasjonen. Kanskje har dere til og med vedtekter. For dere blir jobben med stiftelsesmøtet lett. Dere kan kalle inn til et møte der hovedsaken er å stemme over opprettelsen av studentorganet og vedta at «Studentrådet på Eksempelfagskolen er herved stiftet 15.11.2023».

Frivillighetsregisteret

Når dere er stiftet kan dere registrere dere i *Frivillighetsregisteret*. Da får dere et eget organisasjonsnummer og kan opprette en bankkonto for studentorganet. Dere finner informasjon om registrering på hjemmesiden til Brønnøysundregistrene. Det er gratis å registrere seg i Frivillighetsregisteret. Se hvor dere er i prosessen med å bygge studentdemokratiet, og vurder om dette er noe dere vil gjøre. Å registrere seg her kan være mer aktuelt for store fagskoler enn en liten fagskole med et par tillitsvalgte.

Huskeliste for et stiftelsesmøte

- 1 Bestem formålet med studentorganet.
- 2 Lag forslag til vedtekter.
- 3 Finn motiverte tillitsvalgte som vil ta ekstra ansvar, være en leder eller medlem i studentstyre om det er aktuelt.
- 4 Bestem en arbeidsplan for hva dere vil gjøre den nærmeste tiden, så dere kommer i gang.
- 5 Bestem dato og sted for stiftelsesmøte.
- 6 Inviter alle studentene, og i hvert fall de tillitsvalgte til å delta.

Årsmøte eller semester møte

Hensikten med årsmøtet er å bestemme hvordan studentorganet skal jobbe det kommende året, altså med hva og hvem som får lede arbeidet. Ved ekstra behov kan dere også ha halvårsmøte eller semester møte. Da gjennomfører dere to møter i året med samme saksliste. Et slikt møte kan gjøres enkelt. Poenget er å oppsummere arbeidet som er gjort og å lage en ramme for hva dere vil gjøre framover.

Dette møtet er det viktigste møtet for studentorganet på fagskolen din. Der ONFs landsmøte er det øverste organet for studentdemokratiet nasjonalt, har semester- eller årsmøte den samme funksjonen lokalt hos hvert medlemslag.

Til møtet innkalles alle studentene med møterett og stemmerett. Dere må gi tydelig beskjed om frister for innsending av saker og annet som gjør at studentene kan stille forberedt og delta i studentdemokratiet. Under følger en gjennomgang med kort forklaring til saker det er vanlig og ta opp på et årsmøte.

1. **Åpning v/ leder**
Leder åpner møtet.
2. **Godkjenning av innkalling og saksliste**

Møtedeltakerne gir tilbakemelding på innkalling og saksliste. Fikk alle innkallingen? Var det for kort frist eller manglet det saks-papirer? Er det saker som skal til evaluering?

Dersom det har kommet inn forslag til sakslisten etter fristen kan årsmøtet bestemme om disse skal behandles. De legges da til under eventuelt. Andre forslag som har kommet innenfor fristen legges under innkomne saker.

3. Valg av ordstyrer og referent

Deltakerne velger eller godkjenner en ordstyrer til å styre møtet. Ordstyrer ber alle vise tegn når de vil si noe og noteres ned i rekkefølgen ordstyrer ser tegn. Dette er da en talerliste. Deltakere kan også vise tegn til replikk på innlegg fra en annen deltaker.

Referenten godkjennes eller velges av møtedeltakerne. Referenten har en svært viktig oppgave med å notere ned viktige elementer i diskusjonen og vedtak, eller konklusjonen, som møtedeltakerne kommer fram til.

4. Årsberetning

En årsberetning er en oppsummering av studentorganets arbeid siden sist årsmøte. Hvor omfattende en årsberetning

- er avhenger av størrelsen på studentorganet og hvor aktivt det er. Den bør inneholde antall møter dere har holdt og viktige saker dere har behandlet, aktiviteter dere har gjennomført, og en kommentar om økonomien til studentorganet, dersom dere har egen økonomi. Årsberetningen signeres av den/de med hovedansvar i studentorganet.
5. **Regnskap**

Dersom studentorganet har egen økonomi må dere ha et ryddig regnskap som godkjennes av årsmøtet. Les mer om regnskap under økonomistyring.
 6. **Budsjett**

Dersom studentorganet har egen økonomi må dere sette opp et årlig budsjett som kan godkjennes av årsmøtet. Les mer om budsjett under økonomistyring.
 7. **Arbeidsplan**

Dette er saken hvor dere former arbeidet for det kommende året. Hva skal studentorganet jobbe for og hvilke arrangementer vil dere gjennomføre. Dere legger fram og diskuterer forslag til arbeidsplan. Til sist godkjenner dere arbeidsplan for kommende år.
 8. **Vedtekter**

Hvert studentorgan bør ha egne vedtekter som kan endres en gang i året, av årsmøtet. Se eget punkt om vedtekter.
 9. **Innkommne saker**

Her tar dere opp saker som er meldt inn til fristen. Det kan være en orientering, noe som må diskuteres og/eller tas med i arbeidsplanen for neste år osv.
 10. **Eventuelt**

Her tar dere opp det sakene som kom inn etter fristen og som årsmøtet godkjente som tillegg til saklisten.
 11. **Valg**

Valget avgjør hvem som leder arbeidet i studentorganet for kommende år. Avhengig av hvordan dere er organisert kan det være få eller mange posisjoner som skal fylles. Følg retningslinjene for valg i kapitlet *valg av tillitsvalgte*. Hvis dere velger medlemmer før årsmøtet kan dere velge å gjøre endringer i sammensetningen. Et godt tips er å sørge for at studentorganet, og særlig studentstyret, om dere har det, har studenter fra første år og andre år. Det vil hjelpe dere med å lære opp nye tillitsvalgte, og sørge for at dere ikke må begynne på nytt hvert år eller semester.

Forslag til innkalling og sakliste

Det innkalles til årsmøte i studentorganet torsdag 15. mai kl. 16:00 i våre møtelokaler. Forslag til saker som ønskes behandlet på årsmøtet må sendes til styret senest 2. mai.

Saksliste

1. Åpning ved leder
2. Godkjenning av innkalling og sakliste
3. Valg av ordstyrer og referent
4. Årsberetning
5. Regnskap
6. Budsjett
7. Arbeidsplan
8. Vedtekter
9. Innkomne saker
10. Eventuelt
11. Valg

Vedtekter

Vedtektene er grunnloven til studentorganet. Vedtekter fastsetter formålet med det, og er en ramme for hvordan studentorganet skal driftes og de reglene som gjelder. Det tar tid å utarbeide gode vedtekter, men til gjengjeld gjør de arbeidet til studentorganet og deg som tillitsvalgt lettere. Både store og små medlemslag anbefales å ha vedtekter. Det bør være en terskel for å endre vedtektene, og vanligvis gjør man dette kun på årsmøtet.

ONF har egne vedtekter som alle medlemslag forplikter seg til å følge som medlem i organisasjonen. Alle medlemslag har også mulighet til å påvirke vedtektene til ONF ved å sende inn forslag til landsmøtet.

Landsmøtet voterer over forslag og vedtektene endres etter det som blir vedtatt.

Hvert medlemslag bør ha sine egne vedtekter som er tilpasset deres behov og rolle på fagskolen. Det er studentdemokratiet som utformer og vedtar vedtektene. Det er viktig at vedtektene er enkle å forstå, så dere unngår konflikter og kan bruke tid på de oppgavene dere har satt dere. Vedtektene må ha som mål å sikre demokratisk drift av studentorganet slik at alle får samme mulighet til å delta. Dere finner mange eksempler på vedtekter på nettet.

Det vanligste vedtektsoppsettet

1. Studentorganets navn

Det offisielle navnet som dere skal gå under, og eventuelt logoen deres.

2. Formål

Hva skal studentorganet ha som arbeidsområde? Husk at det stadig skjer endringer – vær litt generell i beskrivelsen av formålet.

3. Oppgaver

Om dere ønsker kan dette beskrives under formålet, men om det er nødvendig kan det være lønnsomt å beskrive dette i en egen paragraf hvor studentorganets oppgaver beskrives noe mer detaljert.

4. Valg

Når valget holdes, hvem som kan stille, hvor mange tillitsvalgte som skal velges, hvor lenge en periode varer og hvordan valget skal holdes.

5. Årsmøtet eller semester møtet

Årsmøtet eller semester møte er studentorganet på fagskolen din sin øverste myndighet. Alle medlemmer kalles inn med møte- og stemmerett. Her er det viktig at det beskrives hvem som

kan delta, hvordan møtet skal innkalles, og hvilke saker møtet skal behandle. Dere skal blant annet behandle årsberetningen for studentorganet fra forrige årsmøte og arbeidsplan for kommende periode. Hvis dere har egen økonomi godkjenner dere også regnskap fra forrige periode og budsjett for kommende periode. Til slutt gjennomfører dere valg av tillitsvalgte for det øverste organet i studentdemokratiet. Det kan for eksempel være representanter til studentstyret, studentrådet eller studentorganet.

6. Ekstraordinært årsmøte

Dersom det oppstår en helt spesiell situasjon som dere må ta stilling til må det kalles inn til ekstraordinært årsmøte. Dette møtet skal utelukkende behandle saken det er blitt kalt inn til. I vedtektene bør dere skrive kort om hva som skal til for at et ekstraordinært årsmøte innkalles, det vil si at et visst antall medlemmer i studentstyret, tillitsvalgte eller vanlige medlemmer fra studentmassen ber om det.

7. Studentstyret

Dersom dere har behov for et studentstyre kan dere her skrive kort hvordan styret skal jobbe og hva det skal jobbe med, hvilke verv det har, hvor mange fra

styret som må være til stede for å ta gyldige beslutninger og varighet på vervene.

8. **Oppløsning av organisasjonen**
Selv om det ikke er hyggelig er det viktig å ha med et punkt om oppløsning av organisasjonen deres. Her skriver dere hva som skal til for å oppløse studentdemokratiet. Har dere egen økonomi må dere beskrive hva som skal skje med pengene. Det skal ikke til enkeltpersoner, men vanligvis til en liknende organisasjon. Dette er ikke aktuelt dersom dere ikke har stiftet studentorganet deres som en organisasjon, se under punktet om «Et uavhengig studentdemokrati» (side 21)
9. **Endring av vedtektene**
Endring av vedtektene kan bare skje på et årsmøte eller semester-møte, og det må være et flertall av medlemmene som ønsker endring. Det skal være en litt høyere terskel for å endre organisasjonens «grunnlov» og det skal være bred enighet om endringene. Det er derfor vanlig å kreve to tredjedels flertall for å endre en vedtekt.

Økonomistyring

En del medlemslag har egen økonomi og må ta stilling til hvordan disse midlene skal brukes på en fornuftig måte. Beslutninger om hvordan dere bruker pengene må gjøres demokratisk, slik at dere skaper tillit til prioriteringene dere gjør hos tillitsvalgte og medstudenter. Lurer dere på noe om økonomistyring, budsjett og regnskap, kan dere kontakte oss i ONF.

Budsjett

Lag et budsjett som viser hvordan dere har tenkt å bruke midlene i løpet av året eller semesteret. Sett opp oversikt med planlagte inntekter og utgifter som stemmer med de aktivitetene dere har tenkt å gjennomføre. Husk at dere kun skal bruke penger på det som føres inn i budsjettet. Det er lurt å ha budsjett og økonomi som en fast sak på møtet i studentstyret eller studentorganet, for å holde oversikten. Selv om dere har økonomiansvarlig, er trygg økonomistyring et felles ansvar.

Det er lurt å planlegge revidering av budsjettet i løpet av perioden. Det vil si å se hvilke utgifter dere har hatt, og få en oversikt over hvor mye dere har igjen på de ulike postene i budsjettet. Hvis dere ikke har brukt like mye som forventet på en post, kan dere justere budsjettet, slik at dere får mer penger på en post hvor dere trenger det.

Eventuelt kan dere planlegge en ny aktivitet dere ikke hadde råd til tidligere.

Regnskapsføring

Det er økonomiansvarlig som har ansvar for å føre regnskapet. Derfor er det viktig at dere som studentorgan har avklart hvem som har dette vervet og hvilke oppgaver det innebærer. I tillegg til økonomiansvarlig, bør leder kjenne til systemet og ha tilgang til bankkonto, i tilfelle økonomiansvarlig ikke kan delta på møter eller utføre oppgavene i en periode.

Vi anbefaler å lage en mal for oppsett av regnskap som stemmer overens med postene i budsjettet. Dere må også ha regler for hvordan dere tilbakebetaler utlegg. Det enkleste er å ha et fast skjema som må fylles ut og leveres til økonomiansvarlig før utlegget tilbakebetales. I skjema må det komme klart fram hva pengene er brukt til, når det ble brukt, hvem som brukte det, og alltid en kvittering som bekrefter utgiften. Det holder med bilde av originalkvittering, som økonomiansvarlig legger inn som et bilag i regnskapet.

Huskeliste for et ryddig regnskap

- 1 Vær så nøyaktig som mulig. Regnskapet skal vise hva hver eneste krone og øre er brukt på.
- 2 Ta vare på alle kvitteringer, bilag, kontoutskrifter og fakturaer.
- 3 Nummerér alle bilag til bilagspermen og i regnskapet.
- 4 Sørg for å få all nødvendig dokumentasjon før du tilbakebetaler et utlegg.
- 5 Rapportér til studentstyret eller studentorganet på faste møter så de er informert.
- 6 Sett av tid til å jobbe med regnskapet gjennom året så du holder det oppdatert og unngår skippertak. Kanskje holder det med noen minutter annen hver uke eller en gang i måneden.
- 7 Lag et årsregnskap som du gir til neste økonomiansvarlig.

ONFs organisasjonsstruktur og styresett

ONF er en demokratisk organisasjon som styres av medlemmene våre. Landsmøtet vedtar hvilke saker vi skal jobbe med, hvilken politikk vi skal ha og spilleregler for organisasjonen gjennom vedtektene.

ONFs landsmøte

ONF's Landsmøte arrangeres en gang hvert år. Dette skjer innen 1.mai, og varer over en helg. Landsmøtet er organisasjonens øverste beslutningsorgan og avgjør hva ONF skal jobbe med, hva ONF skal mene, hvem som skal gjøre jobben, og hvilke regler vi må følge. I tillegg godkjenner Landsmøtet jobben Hovedstyret har gjort siden forrige landsmøte. Alle medlemslag og enkeltmedlemmer inviteres til å delta. Det holdes innlegg og workshops på ulike temaer i tillegg til selve landsmøtet.

Delegat og observatør

Hvert medlemslag har rett til å stille med en delegat og en observatør på Landsmøtet. Om medlemslaget består av 800 studenter eller flere, har de mulighet til å ta med to delegater og en observatør. De jobber som et team

på landsmøtet som representanter for sin fagskole og sitt studentdemokrati. Delegaten har både stemmerett og tale- og forslagsrett, mens observatøren kun har tale- og forslagsrett. Studentorganet på fagskolen velger hvem som skal være delegat og observatør. Det kan være en tillitsvalgt student, men må ikke være det. Et tips er å sende en student fra førsteåret sammen med en student med mer erfaring fra fagskolen og studentdemokrati.

Styringsdokumentene

ONF styres av fire dokumenter som landsmøtet vedtar hvert år. Disse er *Vedtektene*, *Politisk plattform*, *Strategi og Arbeidsprogram*.

Vedtekter kan du lese om på side 24 i håndboka. I ONF kreves det kvalifisert flertall med 2/3 stemmer for å gjøre en endring, og vi kan bare endre dem på landsmøtet. Alle medlemmer kan

sende inn forslag til endringer i vedtektene innen 6 uker før landsmøtet.

Politisk plattform er den politikken medlemmene har bestemt at ONF skal føre. Kort sagt hva vi skal mene. For å ha en god politikk må ONF ha oppdatert informasjon om sakene som opptar studentene. Alle medlemmer kan påvirke politikken ved å sende inn forslag og bruke stemmeretten sin på landsmøtet.

Arbeidsprogrammet er arbeidsplanen til organisasjonen for det kommende året. Det sier hva organisasjonen skal jobbe med. Alle medlemmer kan sende inn forslag til arbeidsprogrammet og stemme over disse på landsmøtet.

Strategien gir prioriteringer og tydelige retningslinjer i ONFs arbeid. Strategien er en fireårig plan og tar derfor for seg de store linjene i organisasjonen og bidra til at den vokser på en strategisk måte. Alle medlemmer kan sende inn forslag til strategien som vedtas på landsmøtet.

Vil du være tillitsvalgt i ONF?

På landsmøtet velger medlemmene tillitsvalgte til alle sentrale verv i ONF. Alle medlemmer som har gått på en fagskole kan stille til valg. På landsmøtet holder kandidatene en kort valgtale hvor de forteller om seg selv og hvorfor de vil være tillitsvalgt i ONF. ONF trenger engasjerte tillitsvalgte i alle verv. Hvilke verv du kan stille til finner du på nettsidene våre fagskolestudent.no.

Organisasjonsstruktur

I ONF har vi flere sentrale ledd som styrer organisasjonen mellom landsmøtene. Hovedstyret er det utøvende organet i ONF. Der jobber leder, nestleder og tre andre styremedlemmer med å løse oppgavene landsmøtet bestemte i arbeidsprogrammet. De er det utøvende organet i ONF og må legge fram sin årsberetning for landsmøtet.

I landsstyret møter både medlemmer av hovedstyret og de seks andre ordinære landsstyremedlemmene for å ta de viktigste politiske og organisatoriske beslutningene for ONF. Landsstyret er organisasjonens øverste organ mellom landsmøtene.

ONF har også en kontrollkomite som sjekker at organisasjonen følger lover, egne vedtekter og vedtak. Hovedoppgaven til medlemmene i kontrollkomiteen er å kontrollere at organisasjonens midler forvaltes i tråd med vedtektene. De legger fram sin årsberetning, som landsmøtet godkjenner.

Organisasjonen har også en Valgkomite. Valgkomiteen har den viktige oppgave med å finne dyktige kandidater til tillitsverv i ONF. De søker aktivt etter kandidater blant medlemmene og innstiller til valg på landsmøtet. Valgkomiteen kan også bistå ved behov under suppleringsprosesser.

Medlemskap i ONF

ONF har et bredt mangfold av medlemmer som ønsker å støtte fagskolestudentenes sak. Vi har fire typer medlemskap, og du kan være medlem selv om du ikke har gått på fagskole.

Kollektivt medlemskap for medlemslag

ONF har institusjonsbasert medlemskap, også kalt *kollektivt medlemskap*. Det betyr at når studentorganet har vedtatt medlemskap er alle studentene på fagskolen medlem i ONF. Dere regnes da som et medlemslag i organisasjonen. Det er viktig at det er studentorganet som vedtar om deres fagskole skal være medlem i organisasjonen. Medlemskapet vedtas med kvalifisert flertall, som vanligvis er 2/3 av studentene med stemmerett. ONF regner et medlemskap som gyldig når dere har innbetalt medlemskontingent, og levert signert innmeldingsskjema av både administrasjonen og studentorganet, ofte rektor og lederen av studentdemokratiet.

Enkeltmedlem

Enkeltstudenter har rett til å melde seg inn i ONF dersom studentens fagskole ikke har kollektivt medlemskap i organisasjonen. Dette gjøres via våre nettsider fagskolestudent.no.

Støttemedlem

Personer som ikke er fagskolestudent, men ønsker å støtte ONF sitt arbeid, har rett til å melde seg inn i organisasjonen som *støttemedlem*. Det er to typer støttemedlemskap; et for tidligere fagskolestudenter og et for ikke-tidligere fagskolestudenter. Forskjellen på de to er at tidligere fagskolestudenter har rett til å inneha tillitsverv i organisasjonen. Personer som ikke har vært fagskolestudenter har ikke det. Innmelding som støttemedlem gjøres via våre nettsider fagskolestudent.no.

Medlemsfordeler

Som medlem i ONF får du en sterkere stemme og er med å tale fagskolestudentenes sak. ONF fronter sine medlemmers saker opp mot beslutningstakere og samfunnet. Det betyr at vi aktivt jobber for det medlemmene våre har vedtatt på landsmøtet. Vi møter politikere, organisasjoner, Kunnskapsdepartementet, og bidrar til å sette søkelys på fagskolen i media. Studenter som er medlem kan stille til valg på landsmøtet til alle sentrale verv i ONF og være med å bestemme organisasjonens politikk, arbeidsprogram og vedtekter. Som medlemslag kan tillitsvalgte be om veiledning for å bygge studentdemokratiet, eller i saker som angår studentens velferd, studiekvalitet, og rettigheter og plikter som fagskolestudent.

Medlemskontingent

Medlemskontingenten fastsettes årlig av landsmøtet. Vi oppfordrer studentorganet og administrasjonen ved

fagskolen sammen utarbeider en avtale om hvordan medlemskontingenten skal innbetales. Dette løses ulikt; noen inkluderer den i kopipenger, semesteravgift, mens andre inkluderer dette i egenbetaling fra studentene

Utmelding og reservasjon

Dersom studentdemokratiet på fagskolen bestemmer at de ikke vil være kollektivt medlem i ONF, må studentorganet vedta *utmeldingen*. Det gjøres igjen med kvalifisert flertall og utmeldingen gjelder fra påfølgende semester.

Om enkeltstudenter ved en fagskole ikke skulle ønske å være tilknyttet organisasjonen kan de reservere seg mot medlemskapet, uavhengig av studentorganets vedtak.

Reservasjon skjer skriftlig til organisasjonen og medlemsavgiften til den det gjelder trekkes da fra medlemskontingenten skolen betaler ONF

Rettigheter og plikter

ONF fremmer studentenes rettigheter og jobber for at disse ivaretas på hver fagskole. Første skritt er at du som student og tillitsvalgt er klar over hvilke rettigheter du har.

Ofte er det tillitsvalgte som får beskjed når det oppstår problemer i studiehverdagen. Dette kapitlet er ment som en starthjelp når det skjer, og vi har valgt å holde det kort og konsist. Vi vil presisere at du ved siden av rettigheten, også har plikter som må overholdes. Rettigheter og plikter henger ofte sammen. Eksempelvis kan du miste retten til å fortsette studiet hvis du fusket på eksamen. Rettighetene og pliktene til fagskolestudenter er regulert i Fagskoleloven og Forvaltningsloven, og hver fagskole skal ha et eget reglement og forskrift som samsvarer med denne.

5

Klagesaker og klagenemnd

Som student på fagskole har du rett til å klage og få klagen behandlet på en

ordentlig måte. Det skal være likebehandling og din rettsikkerhet skal ivaretas. Noen klagesaker rettes til fagskolen eller fagskolens klagenemnd, mens andre rettes til den nasjonale klagenemnda for fagskoleutdanning.

Regelverket som bestemmer hva studenter kan klage på og hvordan sakene behandles finnes i Fagskoleloven og Forvaltningsloven. Hver fagskole har også en egen forskrift som fastsetter reglene som gjelder hos dem. Vi i ONF kan bistå med informasjon om rettigheter, og svare på generelle spørsmål om håndtering av klagesaker.

Studenter kan klage på:

- Formelle feil ved eksamen, prøver eller annet arbeid som bedømmes med karakter

- Karakterfastsetting, du har også rett til begrunnelse for karakter
- Annullering av eksamen, prøver eller annet arbeid
- Utestenging og bortvisning
- Vurdering av skikkethet
- Krav til politiattest

Hver fagskole skal ha en lokal klagenemnd. I klagenemnda skal det sitte to studentrepresentanter med vara, som er oppnevnt av studentene. Det er naturlig at studentdemokratiet som finner passende kandidater uten egeninteresse i saken.

Den nasjonale klagenemnda for høyere yrkesfaglig utdanning skal behandle mer alvorlige klagesaker fra studenter. Det vil si vedtak som har særlig negative virkning på deg som student. Eksempel her kan være et vedtak om utestenging eller manglende skikkethet til yrket. I fagskoleklagenemnda er studentene representert med to medlemmer og en vara oppnevnt av ONF.

Skikkethetsvurdering

I enkelte fagskoleutdanninger kreves det en vurdering av om du er skikket for yrket du utdanner deg til. Om det gjelder for ditt studie og eventuelt hvordan det vurderes, kan fagskolen informere om. Generelt vil det være aktuelt for studier som rettes inn mot arbeid med sårbare grupper som

pasienter, barn eller elever. Å være uskikket betyr at studenten utgjør en mulig fare for disse gruppene, deres rettigheter og sikkerhet, og derfor ikke kan jobbe med dem.

Politiattest

På fagskolestudier der studentene kan komme i kontakt med mindre-årige må det leveres politiattest. Det gjelder både for klinisk undervisning og praksisopplæring. Det er fagskolen selv som vurderer om dette er nødvendig det gjeldende studiet.

Studentombud

Studentombudet er en gratis veiledningstjeneste for deg som student. Alle fagskoler skal tilby studentene sine tilgang til studentombudet. Studentombudet skal påse at rettighetene dine blir ivaretatt og kan gi deg innsikt i dine plikter og rettigheter, veilede deg i klagesaker, være en nøytral part i møte mellom deg og fagskolen, hjelpe deg dersom du er utsatt for kritikkverdige forhold, osv.

Informasjon om studietilbud

Du har rett til å få informasjon om utdanningstilbudet, opptakskrav, skolepenger, og søknadsfrister. Dette gjelder både for studenter og søkere.

Deltakelse i studentdemokrati

Fagskoleloven gir studenter på alle fagskoler rett til å opprette et demokratisk studentorgan. Alle studentene på fagskolen har rett til å delta i studentdemokratiet på fagskolen sin. Fagskolen har plikt til å legge til rette for opprettelse av studentorgan og sikre at studentenes stemme blir hørt. Fagskolen har også plikt til å gi studentenes representant plass i fagskolestyret med fulle rettigheter.

Studentevalueringer

Du har rett til å gi tilbakemelding på fagskolestudiet ditt. Det gjøres ofte i form av en anonym studentevaluering hvor du får muligheten til å vurdere hvor fornøyd du er med studiet ditt. Det er naturlig at du får si noe om læringsutbyttet du får av utdanningen, innholdet i utdanningen, undervisningen, arbeidsmetoder, relevans for arbeidslivet, utstyret dere bruker, læringsmiljøet, og praksis om dere har det i studiet. Vanligvis gjennomføres slike evalueringer en til to ganger i året. Representanter for studentorganet bør være med på å diskutere resultatene fra undersøkelsen, slik at dere kan bidra til positive endringer.

Læringsmiljøet

Du har rett til et godt læringsmiljø. Dette gjelder både det fysiske og psykiske miljøet på fagskolen din. Du finner en rekke krav til et godt fysisk arbeidsmiljø i fagskoleloven:

1. Lokaler, adkomstveier, trapper mv. er dimensjonert og innredet for den virksomhet som drives.
2. Lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inneklimate og luftkvalitet.
3. Lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige.
4. Lokalene er innredet slik at uheldige fysiske belastninger for studentene unngås.
5. Virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges.
6. Tekniske innretninger og utstyr blir vedlikeholdt slik at studentene er vernet mot skader på liv og helse.
7. Lokaler, adkomstveier, sanitær-anlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at personer med nedsatt funksjonsevne kan studere ved institusjonen.
8. Læringsmiljøet er innrettet for studenter av ulike kjønn.
9. Læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.

Oppfølging og tilbakemelding i løpet av studiet

Du har krav på oppfølging både individuelt og som del av en gruppe på studiet. Hva oppfølging innebærer vil variere mellom fagskoler. Poenget er at du skal få tilbakemelding på progresjonen din i studiet. Både underveis i et emne, slik at du kan forbedre deg, og på sluttvurderinger. Har du praksisperiode som en del av studiet er det viktig å ha en praksisveileder som kjenner til fagfeltet og som har kapasitet til å følge deg opp. Hvis du går på et nettstudium har du krav på like god kvalitet på veiledningen, selv om den foregår via en læringsplattform eller e-post. Eksempelvis skal du få vite hvordan du kontakter læreren i de ulike fagene, og hvor raskt du kan forvente svar på en henvendelse.

Individuell tilrettelegging av studiehverdag

Dersom du har særskilte behov har du rett til å få tilpasset studiehverdagen din slik at du kan gjennomføre studiet med samme faglige utbytte som andre. Det gjelder for eksempel ved lese- eller skrivevansker, syns- eller hørselshemming eller rullestolbruk. Retten til tilrettelegging gjelder så langt det er rimelig og mulig for fagskolen å gjennomføre. Vi anbefaler at du snakker med fagskolen din og

hører hva som er mulig å få til for deg. Du kan også ha rett til å få tilrettelegging på eksamen. Eksempler kan være forlenget tid, tilgang til hjelpemidler eller en annen eksamensform som gjør det mulig for deg å gjennomføre eksamenen. Fagskolens reglement skal inneholde informasjon om hva du kan søke om og hvordan du går fram. Du kan også klage på vedtaket.

Nedlegging av studier

Av ulike årsaker kan et studietilbud eller en fagskole bli lagt ned. Dersom studiet ditt legges ned har du rett til å få fullført det påbegynte studiet ditt ved et annet studiested. Det er tilbyderens av fagskoleutdanningen din som har ansvaret for at du får tilbud om å fullføre.

Vitnemål

Du har rett på vitnemål for fullført høyere yrkesfaglig utdanning fra fagskolen din. Vitnemålet skal vise innholdet i studiet du har fullført og hvilket nivå utdanningen ligger på. Det skal si hvilke emner du har fullført, eventuell praksis, karakterer og antall studiepoeng du har oppnådd. Fullfører du ikke utdanningen kan du be om karakterutskrift for det du har gjennomført.

Eksamen og vurdering

Hver student har rett til å få sine kunnskaper, ferdigheter og kompetanse vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Du skal kunne ha tillit til vurderingen som gjøres av din innsats i ulike emner og eventuell praksisperiode. Fagskolen din skal ha tilgjengelig informasjon om hvordan du vurderes i løpet av studiet, og om avsluttende vurderinger. En avsluttende vurdering kan være eksamen, prøve, mappevurdering, prosjektoppgave, arbeid i forbindelse med praksisperiode eller annet arbeid. Det er lurt å sette seg inn i hvordan du vurderes så du har et mål å jobbe mot, og unngår overraskelser. For å sikre at du får en upartisk vurdering skal det oppnevnes eksterne sensorer i tilfeller der resultatet skal stå på vitnemålet ditt eller innregnes i karakter for utdanningen.

Fusking og plagiat

Det er ikke tillatt å fuske eller plagiere. Som student plikter du å sette deg inn i eksamensreglementet ved fagskolen din. Der skal det stå hvilke hjelpemidler som er tillatt, og hvilke regler som gjelder for eksamenen. Som fusk regnes blant annet plagiat av andres arbeid, feilaktig kildebruk, ulovlig samarbeid eller bruk av ulovlige hjelpemidler. Bli en student tatt i fusk kan fagskolen annullere eksamenen.

Har en student fått adgang til studiet eller fritak for fag ved hjelp av falske vitnemål eller andre falske dokumenter, kan fagskolen annullere hele utdanningen.

Nettstudent

De samme rettighetene og pliktene gjelder for nettstudenter som for alle andre studenter i fagskolen. Måten studiet er lagt opp for å ivareta disse rettighetene vil være annerledes, men utbytte du får av utdanningen skal være like godt.

Utestenging og bortvisning

Dersom en student bryter fagskolens regler, kan det i verste fall føre til bortvisning og utestenging. Dersom du ikke lytter til en skriftlig advarsel om bortvisning, kan fagskolestyret eller klagenemnda vedta å utestenge deg i inntil et år. Bortvisning og utestengelse er alvorlig sanksjoner, og det gjelder strenge krav for når de kan brukes.

Som student har du rett til informasjon om at det er opprettet en sak om å utestenge deg, og du har rett til å uttale deg før saken er avgjort. Bortvisning er en mildere reaksjon enn utestenging. En bortvist student har fortsatt rett til å ta eksamen, hvis

det ikke krever deltakelse i undervisning som studenten er bortvist fra.

Utestenging og varighet vedtas av fagskolestyret eller klagenemnd. Studenter som fusker eller forfalsker vitnemål kan utestenges i inntil ett

år og mister retten til å gå opp til eksamen. Ved brudd på lovfestet taushetsplikt, eller dersom en student har skapt fare for liv og helse, kan vedkommende utestenges for inntil tre og mister retten til å gå opp til eksamen.

Studentrepresentasjon

ONF mener studentene skal være representert i alle instanser som påvirker deres studiehverdag.

Studentene på en fagskole er de som merker best hvordan et studium fungerer, og om det er utfordringer som bør tas tak i. Derfor har studentene mye å bidra med, og de skal inkluderes i alle beslutninger som angår dem. Studentene på en fagskole har rett til å være representert i styret og til å organisere seg i et studentorgan.

Studentrepresentant i Fagskolestyret

Studentene har gjennom studentorganet en representant i fagskolestyret og bidrar i beslutningsprosessene. Studentrepresentanten skal velges av studentorganet ved fagskolen. Studentrepresentanten kan melde inn saker som opptar studentene til styrets sakliste.

Studentenes representanter i nasjonale faglige råd og utvalg

Studentene er representert i flere nasjonale faglige råd, utvalg og styre som jobber med fagskoletematikk. Det er ONF som oppnevner representantene, som skal representere alle fagskolestudentene i Norge. Gjennom representasjon i ulike organer kan studentene påvirke utviklingen i fagskolen til det beste for studentene.

Nasjonalt fagråd for helse- og oppvekstfag (NFFHO)

NFFHO jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor helse- og oppvekstfag for både private og offentlige fagskoler.

Nasjonalt fagråd for tekniske fag (NFTF)

NFTF jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor teknisk fagskoleutdanning.

Nasjonalt fagråd for maritime fag (NFMF)

NFMF jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor maritime fagskoleutdanninger.

Nasjonalt fagråd for grønne fag (NFGF)

NFGF jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor grønne fagskoleutdanninger.

Nasjonalt fagråd for økonomi- og administrasjonsfag (NFØA)

Nasjonalt fagråd for økonomi- og administrasjonsfag jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor økonomi og administrasjonsfag.

Nasjonalt fagråd for kreative og digitale fag (NFKD)

Nasjonalt fagråd for kreative og digitale fag jobber for kvalitet og videreutvikling av fagskoletilbudet innenfor kreative og digitale fag.

Forum for kunstfag

Forum for kunstfag jobber for kvalitet og videreutvikling av kunstskoler og kunstfagskole.

Studentrepresentant i Nasjonalt Fagskoleråd

Nasjonalt Fagskoleråd er et rådgivende organ om fagskoleutdanning for myndighetene. Fagskolerådet har

et bredt arbeidsfelt og mål om å utvikle fagskolesektoren og fremme fagskoleutdanning. ONF har to studentrepresentanter med vara i Fagskolerådet som oppnevnes av Kunnskapsdepartementet for to år av gangen. Andre representanter er fra partene i arbeidslivet og fra fagskolesektoren.

Studentrepresentant i NOKUT

ONF har en studentrepresentant med vara i NOKUT (Nasjonalt Organ for Kvalitet i Utdanningen) sitt styre. NOKUT arbeider for kvalitet i høyere yrkesfaglig utdanning og høyskole- og universitetsutdanning. Studentrepresentantene oppnevnes av Kunnskapsdepartementet for to år av gangen.

Studentrepresentanter i klagenemnd på fagskolen og nasjonalt

Klagenemnda på fagskolen og den nasjonale klagenemnda for fagskolen behandler klagesaker fra studenter. Studentene skal være representert og velger to studentmedlemmer til fagskolens klagenemnd og ONF oppnevner to til den nasjonale fagskoleklagenemnda.

Ordliste

Studiepoeng

Studiepoeng er betegnelsen på arbeidsinnsatsen din i antall timer. 60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudier.

Studentorgan

Begrepet brukes i lov og forskrift om en sammenslutning av tillitsvalgte på en fagskole. På din fagskole kan det ha et annet navn. For eksempel student- råd, hovedstyre, tillitsutvalg, eller hovedtillitsvalgt.

Studentdemokrati

Studentdemokratiet representerer studentenes stemme og jobber for å ivareta studentenes interesser på fagskolen din.

Studentrepresentant

En tillitsvalgt student som er valgt som representant til fagskolestyret og klagenemnd og representerer studentenes interesser. Eller en student som er oppnevnt til et råd eller utvalg som behandler saker som angår studenter i fagskolen.

Vedtekter

Vedtektene er grunnloven i organisasjonen. Vedtekter fastsetter formålet med organisasjonen, og er en ramme for hvordan organisasjonen skal driftes og de reglene som gjelder.

Rettighetslista

- 1 Rett til studentdemokrati på fagskolen.
- 2 Rett til studentombud
- 3 Rett til møter i studentorganet uten fravær.
- 4 Rett til studentrepresentant i fagskolestyret.
- 5 Rett til vitnemål for bestått fagskoleutdanning .
- 6 Rett til å delta i evaluering av studiet.
- 7 Rett til å påvirke fagskoleutdanningen din.
- 8 Rett til et godt læringsmiljø.
- 9 Rett til å få studieløpet tilrettelagt særskilte behov.
- 10 Rett til å bli informert og uttale seg i utestengingssaker.
- 11 Rett til studentrepresentant i klagenemnda.
- 12 Rett til å fullføre påbegynt fagskoleutdanning om studiet legges ned.
- 13 Rett til vurdering underveis og på avsluttende arbeid eller eksamen.
- 14 Rett til å klage på karakter og få tilbakemelding.
- 15 Rett til klage på karakter ved eksamen og få ny uavhengig sensur.
- 16 Rett til å klage på annullering av eksamen, prøve eller annet arbeid.
- 17 Rett til å klage på bortvisning og utstenging fra fagskolen.
- 18 Rett til korrekt informasjon om studiet og skolepenger.

Studentdemokrati sjekkliste

Kryss av

- 1 Vi har et studentorgan på fagskolen min.
- 2 En tillitsvalgt med vara er valgt fra hver klasse.
- 3 Studentorganet har regelmessige møter flere ganger i semesteret.
- 4 Vi informerer studentene om våre møter, og vårt arbeid.
- 5 Vi har en studentrepresentant som møter i fagskolestyret.
- 6 Vi vet vi har en klagenemnd med en studentrepresentant.
- 7 Vi behandler saker som ivaretar studentenes interesser.
- 8 Vi samarbeider med ledelsen når vi har behov for det.
- 9 Ledelsen involverer oss i saker som påvirker studentenes hverdag.
- 10 Vi vet hvem som har ansvar for de ulike oppgavene til studentorganet.
- 11 Før møter innhenter tillitsvalgte saker fra klassene sine.
- 12 Vi har egne vedtekter som forteller oss reglene for vårt studentdemokrati.
- 13 Vi bidrar til et positivt studentmiljø og lytter til våre medstudenter.

Kontaktinformasjon til ONF:

Adresse: Karl Johans gate 5, 0154 Oslo

Telefon: 458 42 743

E-post: post@fagskolestudent.no

Hjemmeside: www.fagskolestudent.no

Facebook: ONF – Organisasjon for Norske Fagskolestudenter

Instagram og twitter: @fagskolestudent

Bankkonto: 3201.58.69916

Organisasjonsnummer: 998 804 094

Sjekk ut vår nettside

Følg oss på Instagram
og Facebook

Kontakt oss

+47 458 42 743

post@fagskolestudent.no